

Nicolae VASILE

Controversiada (3)

*Bine că există anestezia totală,
Altfel, românul l-ar contrazice
pe chirurg pe masa de operație.
(Banc românesc)*

Scena 3

(Nelu în contact online cu Gina și Bogdan)

Nelu:

Iată că putem fi toți trei împreună, chiar și așa prin imagini. Mare minune și cu tehnica asta!...

Bogdan:

Toți patru, că i-am trimis și mamei link-ul, dacă vrea și are timp, să se alătore discuției. Nu d'alta, dar uneori are câte-o idee care ne scoate din impas, mai cu binele, mai cu răul.

Nelu:

Apropo, de ce credeți voi că tehnologia evoluează mult mai repede ca societatea? Și chiar așa, cu tehnologia asta avansată, lumea bate pasul pe loc, mă refer la relațiile sociale. Dacă te uiți în piesele lui Caragiale, parcă s-ar întâmpla azi!...

Gina:

Pentru că mașinăriile astea toate care ne-nconjoară, bazate pe calculatoare, respectă logica, că doar așa au fost construite, ori omul nu respectă nimic. Vorbeam mai înainte că ingineria și informatica sunt mai stabile, mai sigure, decât medicina și învățământul, ca ocupații, pentru că ele nu lucrează cu oameni, ci cu mașini. Serviciile toate, incluzând educația și sănătatea, vor fi preluate de calculatoare. Prin gări, prin bănci, prin supermarketuri etc., îți faci singur toate treburile, iar salariații de acolo doar supervizează de la distanță derularea activităților. Tot ce este predictibil și repetabil va fi preluat de tehnica de calcul și robotică. Mașinile nu se ceartă!... Cel mult se opresc!...

Bogdan:

De când bănăni eu prin străinătate, prin țările dezvoltate, evident, am văzut că e cum spui. Tocmai d'asta nu sunt foarte convins că voi rămâne definitiv p' aici. Dar nici n-aș vrea ca să vină acum tata și să spună: Gata cu zăpăceala, apropo de o discuție anterioară, înapoi în acvariu!... Nu cred că se mai poate.

Nelu:

Nu, nici gând de așa ceva!... Nici mie nu mi-a plăcut să stau în acvariu mai bine de jumătate din viață, dar acum România nu mai este un acvariu. Este, în schimb, un adăpost, cu doza lui de naturalețe, un pic rustică. Apropo, dacă ați fi aici, v-aș invita să gustați din magiunul meu rustic.

Bogdan, spuneai cândva că în globalizare există rechinism, dar știți bine că nu sunt rechini în toate mările.

De ce credeți voi că vine prințul Charles așa des în România? Credeți că-i lipsește ceva, legat de confortul fizic, în Anglia? Nu, are tot ce și-ar putea imagina cineva vreodată, dar n-are satisfăcut ceva legat de confortul său mental, psihic și găsește așa ceva aici. Mai sunt o serie de alți străini care vin din aceleași motive. De ce n-ar face și românii din străinătate același lucru?

Bogdan:

Hai să zicem că noi, din fericire, să-i mulțumim lui Dumnezeu, nu suntem dintre cei care avem grija materială a zilei de mâine, dar cu ce ai putea să-ți umpli timpul, dacă te-ai întoarce definitiv? Prințul Charles vine și el de câteva ori pe an, dar în rest umblă prin alte părți.

Nelu:

Și pe voi, cine v-ar împiedica să umblați prin alte părți. Repet, am depășit ideea acvariului!... Dar nu asta este problema principală, ci aceea de găsirea unei preocupări de lungă durată. Că tot spuneți că activitățile predictibile și repetabile le vor prelua roboții, ei bine pe cele creative nu le vor lua nimeni, rămân la oameni. Deci, *cultura este soluția!*... Oameni de cultură celebri, precum și alții mai puțin celebri, au trecut de stres prin activitate culturală. Cultura te învață că există în viață și altceva decât competiția economică, că economia de piață nu este totul pe lume!

Bogdan:

Și care este garanția succesului?...

Nelu:

Exemplul țărilor dezvoltate!... Efectele globalizării au apărut mai întâi acolo, fără a periclita prea mult cultura și viața socială. Ce este la noi acum nu am putea spune că este o economie de piață normală, ci este o economie sălbatică de piață, care nu ține cont de nimic!

Bogdan:

Da, cultura este un refugiu, dar câte exemple pozitive avem de când am ieșit din acvariu? Și în cultură se aplică modelul acvariu-ocean! Oamenii de cultură de altădată obțineau rezultate vizibile la nivel național, dar se simțeau bine, erau permanent pe un podium.

Nelu:

Doar nu vrei să zici că economia de piață funcționează și în cultură?...

Bogdan:

Ho, ho, ho!... Și încă ce mai funcționează!... Astăzi valurile oceanului le-au luat podiumul de sub picioare, motiv pentru care aproape toți au trecut în tabăra nostalgicilor fostului regim.

Nelu:

Hai să nu exagerăm!... Marii artiști o duceau bine înainte, o duc bine și acum.

Bogdan:

Nu este chiar așa!... Realitățile acestor vremuri sunt contradictorii. Sunt mari actori de odinioară care astăzi fac mai mult reclame decât filme, nu mai apar prin producțiile cinematografice serioase!...

Nelu:

Hai,... să nu ne luăm după câteva exemple!... Fiecare generație are idolii și nostalgiile ei!... Voi n-o să ajungeți la fel?...

Bogdan:

Auzi,... să ne fie clar! Noi, reprezentanții noii generații, putem fi acuzați de multe, dar nu că am fi niște nostalgici! Nu avem după ce să fim nostalgici! Oricum ar fi acum, dar nu vrem să fie cum a fost pe vremea voastră! Am încercat să găsim repere în oamenii de cultură dinainte de socialism, și ce-am găsit? Nu ceva demn de urmat!...

Nelu:

Aoleu!... Nici ăia n-au fost buni?...

Bogdan:

Generația voastră a avut un mare handicap, nu a avut acces la informațiile corecte. V-ați făcut raționamentele doar pe firimiturile oferite de manipulatorii comuniști. Noi, astăzi, avem un avantaj, ne informăm de la sursele reale.

Nelu:

De exemplu!...

Bogdan:

Păi,... tentativa asta de „a intra în Europa” nu este prima. La prima încercare, cea de pe vremea Regelui Carol I, care avea toate premisele pozitive, entropia era de partea noastră, cum am zice azi, reușita a fost frânată de naționalism. Reprezentantul de frunte al acestuia, în forma sa cea mai acută, a fost marele și inegalabilul poet Mihai Eminescu!... Ca politician, era naționalist, și încă unul foarte activ și consecvent. Naționalismul ar însemna reîntoarcerea la acvariu, asta ne dorim? Și asta a fost într-o perioadă de mari realizări!...

Nelu:

Ei!... Acceptă că Eminescu a fost unic!...

Bogdan:

Da, a fost unic, și după el a apărut altul la fel de unic!...

Nelu:

Nu poate fi altul la fel!...

Bogdan:

A fost altul, în alt fel!... A doua tentativă, a fost cea dintre cele două războaie mondiale. Atunci, cel mai mare logician al țării, profesorul Nae Ionescu, creatorul școlii de logică filozofică, care i-a dat pe Mircea Eliade, Emil Cioran, Constantin Noica, Mircea Vulcănescu etc., chiar și pe Grigore Moisil, în logica matematică, a fost preluat greșit de o mișcare politică ultranaționalistă, adepta utilizării crimei politice pentru atingerea scopurilor, și încercarea noastră de ieșire la ocean a eșuat iar!...

Nelu:

Da,... dar această ieșire a noastră la ocean, care chiar tu spuneai că este grea și frustrantă, nu ar putea duce la dezmembrarea unei nații, prin scăderea în consistență a ceea ce ar mai rămâne în interior?

Bogdan:

Este o greșeală care se face frecvent, intenționat sau neintenționat! Nu trebuie să considerăm că toți care pleacă din țară sunt valoroși, iar cei care rămân sunt lipsiți de valoare! Plecarea din țară ține de alte resorturi, nicidecum de cel al valorii.

Nelu:

Nu prea știu astfel de exemple!...

Bogdan:

Păi,... în domeniul literaturii, mecanismul a funcționat invers, și anume, scriitorii români din exteriorul țării nu sunt bine apreciați în interior! Această ieșire în ocean are efecte pozitive dacă există o justă apreciere a valorii și pentru cei care pleacă și pentru cei care rămân. Țări precum Grecia, Irlanda, Polonia, Israel, Armenia etc., ar fi de neconceput fără a lua în considerație diaspora, pe de altă parte cei din exterior au ca prioritate contribuția lor la creșterea țării mamă. Lobby-ul celor din exterior are un rol benefic la întărirea nației.

Nelu:

Și care ar fi eficiența acestei teorii, dacă din 1990 și până acum imaginea românilor în străinătate a tot scăzut? Străinii ne văd doar ca țigani sau hoți!... Este imposibil să mai faci o excursie sau un concediu în străinătate fără să te indispuină diferitele manifestări negative la simplul auz al limbii române!

Bogdan:

Este vina autorităților române și ale presei autohtone! Autoritățile se spală pe mâni când o serie de infractori pleacă din țară, considerând că au scăpat de ei, că aceștia intră în jurisdicția țării gazdă.

Nelu:

Și nu este așa?...

Bogdan:

Nimic mai fals!... Ei, peste tot unde merg, sunt tot cetățeni români, iar România are obligații atât față de ei cât și față de țara gazdă! Presa română, care se deprofesionalizează pe zi ce trece, caută doar subiectele de scandal, care, preluate de străini, le permite acestora să-i incrimineze pe toți românii, de multe ori, și când nu este cazul!

Gina:

Măi,... voi ați luat-o pe altă cărare decât mă așteptam!... Eu am făcut două facultăți umaniste și avem de gând să mă realizez într-un domeniu cultural, dar este al dracu de greu să vrei să trăiești din cultură. Și jurnalismul este tot o formă de cultură, chiar și cel din domeniul gastronomiei, dar nu la asta mă refer. Mă gândeam la creatorii din domeniul artelor. Oameni care să trăiască din vânzarea produselor lor artistice.

Nelu:

Stați un pic să sistematizăm un pic lucrurile. Există pe lume, mai mult în istorie decât în prezent, pentru că pe ce-i din prezent nu-i știm, nu i-a validat încă timpul, mari creatori. Aceștia sunt aleși și binecuvântați de Dumnezeu. Ei niciodată n-au trăit bine. Din cele materiale, n-au avut de ajuns, dar nici nu i-au interesat, cele imateriale, divine, i-au interesat, dar niciodată n-au avut de ajuns. Nu cazul lor voiam să-l discutăm, ci pe cel al oamenilor care fac cultură de întreținere. Fie consumă, fie produc cultură. La fel cum există sport de performanță și sport de întreținere, există și cultură de performanță și cultură de întreținere. Sportul de întreținere păstrează corpul sănătos, cultura de întreținere păstrează mintea sănătoasă.

Gina:

Tată, ce înțelegi tu prin cultură? Asta ca să înțeleg bine afirmațiile anterioare.

Nelu:

Inițial, am simțit cultura ca pe o acumulare de acte de creație, de vise. Acum mi-am perfecționat un pic viziunea, în sensul că nu este suficientă acumularea, ci mai trebuie să urmeze și distilarea lor. Actul real de creație îl simt, mi se ridică părul pe mâini când aud o muzică bună, o poezie bună etc. Dar nu este suficient, trebuie ca aceste trăiri să capete amplitudine de masă.

Gina:

Si cum vezi tu că asta ne va echilibra viața, celor care avem preocupări foarte practice, cu termene clare, care ne conduc inevitabil spre stres?

Nelu:

Păi, celui care i se ridică părul pe mâini dintr-o trăire artistică, uită în acel moment, dar și mult timp după, de toate sarcinile și termenele de serviciu și are o perioadă de relaxare.

Bogdan:

Ah..., iată ca a apărut și mama în discuție!....

Maricica:

Auzi mă, palavragiu bătrân!... Mai lasă copii ăștia în pace cu filozofiile tale de doi bani!... N-o să se mai întoarcă niciodată definitiv în țară. Familia mea este familie oriunde s-ar afla membrii ei, iar patria este pentru fiecare acolo unde se simte bine. Restu sunt povești.

Nelu:

Știam părerea ta, dar voiam ca ei să știe și viziunea mea despre ceea ce se întâmplă.

Maricica:

Viziunea ta, pe dracu!... Eu, aici la Bruxelles, organizez întâlniri, conferințe cu marii gânditori ai lumii, dar pe niciunul nu l-am auzit vreodată vorbind de ceea ce propovăduiești tu, filozofia ta.

Nelu:

Foarte bine!... Va veni o vreme când mă vor cita. Așa este la modă acum, dacă nu ești citat, nu ești. Citare asta, în știință, în filozofie, este ca pomenirea, la popi.

Maricica:

I-ai înebunit pe toți cu magiunul tău naturist, dar n-ai fost în stare să te ocupi ca lumea de treaba aia cu retrocedarea!... În actul ăla, i-a greșit numele soru-mi aia de la Târgoviște. Acum trebuie acțiune judecătorească pentru a se corecta. Nu mai am timp de balivernele voastre, așa că mă retrag din discuție.